

Разберете ја операцијата од рак

Understanding Cancer Surgery

Операцијата е еден од главните начини на лекување од рак – повеќе од половината луѓе за кои е медицински утврдено дека имаат рак се оперираат.

Иако некои луѓе сакаат да се оперираат за да го „отстранат ракот“, операција не се препорачува за секој вид на рак. Вашето лекување ќе зависи од многу чинители, вклучувајќи го и видот на рак што го имате, од тоа колку напреднал ракот и од она што е расположиво за вас.

Може да имате еден или повеќе видови на лекување. Понекогаш ракот може успешно да се излекува само со операција, или пак може да имате и хемотерапија или зрачење (радио-терапија).

За што служи операцијата?

Има неколку вида на операции за отстранување на рак што се користат од различни причини. Некои од тие видови се:

Превентивна (спречување) – Се отстранува оној дел од телото во кој постои веројатност дека ќе се развие рак, дури и ако во тоа време уште нема знаци на рак. Тоа ја намалува опасноста подоцна да се појави рак.

Дијагностичка (за утврдување на состојбата) – Оперативно се вади ткиво за да се утврди колку се развил ракот во телото и за да се испитаат клетките под микроскоп (биопсија). На основа на резултатите од биопсијата, лекарот може да определи во кој стадиум е ракот за да опише колку многу тој се проширил.

Куративна (за лекување) – Кога хирургот го отстранува целото ткиво зафатено со рак за да се обиде да ја излекува болеста. Тоа обично е можно ако ракот е ограничен на еден дел од телото. Понекогаш се отстранува цел орган.

Реконструктивна (пластична операција) – Таа се прави за да се подобрат вашиот изглед и расположение по операцијата или за да му се врати некоја функција на вашето тело. Пример за тоа е реконструкцијата на дојка.

Палијативна – Кога операцијата се прави за да се олеснат знаците на болеста и нејзините несакани дејства, без притоа да се прави обид да се излекува ракот. На пример, ако ракот порасне многу и го затне дебелилото црево (опструкција), со операцијата може да се отстрани пречката и да се намалат болките.

Како се прави операцијата?

Начинот на кој се прави операцијата зависи од видот на операцијата што ви се прави, од обученоста на хирургот и од опремата во болницата.

Може да ви се направи отворена операција. Тоа значи дека хирургот прави еден рез (засек) во телото за да ги види и да ги оперира органите. Понекогаш тој рез може да биде прилично голем.

На некои луѓе им се прави операција со сосем мал рез (minimally invasive surgery - MIS). Таквата операција се нарекува уште и операција низ дупче или лапароскопска операција. Хирургот прави од 3 до 5 мали резови и ги внесува хируршките инструменти низ тие отвори.

Некои оперативни постапки може да се извршат низ цевки (ендоскопи) вовлечени во внатрешноста на некој орган, на пример, во желудникот, во дебелилото црево, во мочниот меур или во душникот.

Има и други хируршки постапки, вклучувајќи ласерска операција, крио-операција (со замрзнување на ткивото), роботска операција и микро-операција. За некои од овие операции може ќе треба да појдете кај хирург специјалист и тие може да бидат поскапи. За повеќе информации, поразговарајте со вашиот медицински тим.

Дали ќе треба да лежам во болница?

Понекогаш ќе треба да лежите во болница за да ви се направи операција. Тоа се вика нега на внатрешен пациент. Должината на вашиот престој во болница зависи од видот на операцијата што ви се прави, од вашето закрепнување и од тоа дали имате поддршка дома.

Може да ве оперираат и во дневна болница (операција на надворешен пациент). Тоа значи дека може да си одите дома истиот ден кога ве оперирале.

Што треба да знам?

Пред вашата операција хирургот ќе се погрижи да ја разберете постапката и да се согласите со неа. Ќе ви објасни колку чини, каква корист ќе имате, кои се опасностите и можните компликации. Тоа се нарекува информирана согласност.

Откако ќе се согласите да ви се направи операција, медицинскиот тим ќе ви даде специфични информации. Тие веројатно ќе вклучуваат:

- дали треба да чекате за да се оперирате
- што треба да сторите за да се подготвите (на пример, може ќе ви направат проверки на крвта или снимки, а може да побараат од вас да пиете и одредени лекаства)
- каков вид на опојка (анестезија) ќе добиете
- каква поддршка може да ви треба (на пример, вашето закрепнување дома, кого да поведете со себе во болница, и вашиот превоз до дома по операцијата).

Важно е да прашате ако не сте сигурни за било што од она што ви го кажува лекарот. Договорете да имате квалификуван професионален преведувач ако не разбирате англиски јазик.

Каде може да добијам сигурни информации?

Cancer Council Helpline (Телефонска линија за помош на Советот за борба против ракот) 13 11 20 – Информации и поддршка за вас и за вашето семејство по цена на локален повик од било кое место во Австралија. www.cancercouncil.com.au

Преведувачка служба 13 14 50

Understanding Cancer Surgery

Surgery is one of the main treatments for cancer – more than half of all people diagnosed with cancer have an operation.

Although some people want to have surgery to ‘cut the cancer out’, it isn’t recommended for all cancers. Your treatment will depend on many factors, including the type of cancer you have, how advanced the cancer is, and what is available to you.

You may have one or more types of treatment. Sometimes surgery alone can successfully treat the cancer, or you may also have chemotherapy or radiotherapy.

How is surgery used?

There are several types of cancer surgery, which are used for different reasons. Some types include:

Preventive – Removing part of the body that is likely to become cancerous, even if there aren’t signs of cancer at the time. This reduces the risk of developing cancer later.

Diagnostic – Cutting out tissue to determine how much cancer is in the body and examining the cells under a microscope (biopsy). Based on biopsy results, the doctor may give the cancer a stage to describe how far it has spread.

Curative – When the surgeon cuts out all the cancerous tissue to try to cure the disease. This is usually possible if the cancer is confined to one part of the body. Sometimes a whole organ is removed.

Reconstructive (plastic surgery) – This is done to improve the way you look and feel after an operation or to restore the function of your body. One example is breast reconstruction.

Palliative – When surgery is used to ease symptoms and side effects, without trying to cure the cancer. For instance, if the cancer grows very large and blocks the bowel (obstruction), surgery can remove the blockage and reduce pain.

How is surgery done?

The way the surgery is done depends on the type of operation you have, the surgeon’s training and the equipment in hospital.

You may have open surgery. This means the surgeon makes a single cut (incision) into the body to see and operate on the organs. Sometimes the cut can be quite large.

Some people have minimally invasive surgery (MIS). This may also be called keyhole or laparoscopic surgery. The surgeon makes about 3–5 small cuts and inserts the surgical instruments through these openings.

Some surgical procedures may be carried out through tubes (endoscopes) passed into the inside of an organ, such as the stomach, bowel, bladder or trachea.

There are other surgical techniques, including laser surgery, cryosurgery, robotic surgery and microsurgery. You might need to see a specialist surgeon for some of these operations, and it may be more expensive. For more information, speak to your medical team.

Will I stay in hospital?

Sometimes you will need to be admitted to hospital to have surgery. This is called inpatient care. The length of your hospital stay depends on the type of operation you have, your recovery and whether you have support at home.

It may be possible to have day surgery (outpatient surgery). This means you can go home on the same day of the operation.

What do I need to know?

Before your operation, the surgeon will make sure you understand the procedure and agree to it. They will explain the costs, benefits, risks and possible complications. This is called informed consent.

After you agree to having the operation, the medical team will give you specific information. This will probably include:

- if you need to wait to have surgery
- what you need to do to prepare (e.g. you may have some blood tests or scans, and you may be asked to take certain medication)
- what kind of pain relief (anaesthesia) you will receive
- the support you may need (e.g. your recovery at home, who to bring to hospital, and your transport home after the operation).

It’s important to ask questions if you are unsure about anything the doctor tells you. Organise a qualified professional interpreter if you don’t understand English.

Where can I get reliable information?

Cancer Council Helpline 13 11 20 – Information and support for you and your family for the cost of a local call anywhere in Australia.
www.cancercouncil.com.au
Translating and Interpreting Service (TIS) 13 14 50